

Hegynevek a középkori Magyarországon

1. Az értekezés előzményei és célkitűzései

A helynevek a régi korok vonatkozásában felbecsülhetetlen forrásértékkel bírnak, így vizsgálatuk a névtudomány mellett a történeti tudományoknak és a nyelvtörténeti kutatásoknak is szerves részét képezi. Napjainkra ugyanakkor az is nyilvánvalóvá vált, hogy a helynevek hasznosíthatósága szempontjából meghatározó az általuk jelölt denotátumok jellege. A különböző helynévfajtákhoz kapcsolódó névadási-névhasználati szokások ugyanis eltérőek lehetnek, ez pedig nyelvi természetű különbségeket is eredményezhet közöttük, és nyelvészeti és történettudományi értéküket is befolyásolja. Célszerű tehát a névrendszerhez e különbségek szem előtt tartásával közelíteni, mivel általános ismereteinket is tovább bővítheti, ha az egyes névfajták jellemzőit külön-külön is feltárjuk.

A névfajták különbözőségének kérdését legutóbb HOFFMANN ISTVÁN járta körül. A helynevek két nagy csoportját látta elkülöníthetőnek: a műveltségi és a természeti neveket. A műveltségi nevek közé az emberek által létrehozott helyek nevei, a régiségben jórészt a településnevek tartoznak, s ezek létrejöttében és használatában az általános nyelvi-kommunikációs igények mellett a társadalmi motívumok is jelentős szerepet játszanak. A természeti neveket ezzel szemben döntően a nyelvi-kommunikációs szükségletek hívják életre, tehát létrejöttükben a tudatosság, a társadalmi vonatkozások szerepe jóval kevésbé jelentős. E típusba a vizetek, vízparti helyek, térszíni formák, tájak nevei sorolhatók. Eltérő névszociológiai háttérükből adódóan a két nagy kategória között nyelvi, rendszertani különbségek is mutatkoznak. Jelentős eltérések mutathatók ki a nevek keletkezésében, szerkezetében, motivációs bázisában, változási érzékenységében egyaránt, mindezek pedig természetesen befolyásolják a nevek nyelvészeti és történettudományi hasznosíthatóságát is. Míthogy a természeti nevek zömének ismertsége napjainkhoz hasonlóan a régiségben is csak kis körzetre, egy-egy, esetleg néhány szomszédos település határára terjedt ki, e nevek oklevélbeli nyelvi megjelenése nagy valószínűséggel az adott terület nyelvjárását tükrözi, s a használati körzetük megbízható körülhatárolhatósága alapján a népességtörténeti vizsgálatoknak a leginkább megbízható forrását képezik.

A vázolt szempontok alapján azonban a természeti és a műveltségi nevek csoportjai is tovább differenciálhatók. Az ilyen irányú analízisek alapját a helyfajtáknak megfelelő névfajták pontos elkülönítése adja. S noha maga az elkülönítés nem könnyű feladat, a névfajták szerinti névelemzés jelentőségét és szükségességét többen is hangsúlyozzák: a finn helynévrendszer leírása kapcsán EERO KIVINIEMI, a magyar helynevek vizsgálatában pedig HOFFMANN ISTVÁN sürgeti leginkább az elemzésnek ezt a vonalát.

Napjainkban azonban a nevek ilyen irányú feldolgozása még korántsem teljes. Igaz ugyan, hogy a településnevekre jellemző névadási normáknak a korai időszakra vonatkozóan bőséges szakirodalma van, a tájnevekről szintén átfogó ismeretek állnak a rendelkezésünkre, s a víznevek ilyen szempontú értékelése a korábbi etimológiai irányultság mellett egyre inkább rendszertani szempontokkal is gazdagodik, más névfajták — köztük a kiemelkedések nevei is — azonban eddig még nem részesültek ilyen jellegű szisztematikus feldolgozásban. Munkámban e hiány pótlásaként a korai ómagyar kori hegynevekhez kapcsolódó névadási-névhasználati szokások bemutatására vállalkoztam, illetőleg bőséges névállomány alapján törekedtem a névfajta kapcsán eddig felmerült kérdések alaposabb megvilágítására is. Dolgozatomban emellett arra is igyekeztem rámutatni, hogy a hegynevek vizsgálata milyen haszonnal járhat a névkutatás, valamint társtudományai (elsősorban a történettudomány) számára.

2. Az elvégzett vizsgálatok, a feldolgozás módszerei

Munkám három nagyobb egységből áll. Az első rész alfejezeteiben a hegynevek vizsgálata kapcsán felvetődő elméleti kérdéseket jártam körül. Elsőként a helynévfajták között megmutatkozó nyelvészeti és történettudományi vonatkozású különbségeket tekintettem át, majd bemutattam, hogy miként jelennek meg a hegynevek a történeti, a nyelvészeti vonatkozású s a névtani szakmunkákban. Kitértem a hegynév terminus definiálása és a hegynevek névterjedelmének meghatározása kapcsán jelentkező nehézségekre, végül a hegynevek és más helynévfajták közötti nyelvi kapcsolatokról szóltam. A második nagy fejezetben a régiségben névalkotó szerepben feltűnő hegyrajzi közneveket mutattam be. A munkámat záró harmadik fejezetben a korai ómagyar kori hegynevek névrendszertani elemzését végeztem el. A történeti hegynévállomány kapcsán különö-

sen nehéz az oklevelekben meglehetősen nagy számban előforduló puszta hegyrajzi köznévi alakú adat tulajdonnévi státusának a megítélése, ezért a történeti elemzés keretein belül részletesen tárgyaltam a jelentéshasadás kérdéskörét. A névrendszertani elemzéshez kapcsolódóan egy összevető vizsgálat révén igyekeztem rávilágítani az etnikai viszonyok és a hegynevek névrendszertani vonásai közötti kapcsolatokra is. A fejezetek célkitűzéseiből, tartalmából adódóan a három nagy rész elméleti-módszertani vonatkozásai természetesen nem azonosak.

Mivel a hagyományos nyelvészet eszközeivel, látásmódjával közelítve a hegynevekhez a felvetődő kérdések nem mindig válaszolhatók meg megnyugtatóan, ezért munkámban több helyütt érdemesnek láttam megállapításaimat a kognitív nyelvészet irányából is körbejárni. Így tettem a hegynév fogalmának meghatározásakor is. Mai névhasználati szokásaink alapján ugyanis úgy tűnik, hogy a hegynevek osztályának körülhatárolására a klasszikus (tudományos) kategorizálás kevésbé alkalmas, az egyes helyfajták ugyanis tulajdonképpen a világról való mindennapi tudásunknak a kategóriái. Ennek megfelelően a hegyek osztályát is a hozzá kapcsolódó szemléleti vonatkozások alapján lehet a legeredményesebben meghatározni. A megismerési kategóriákat, illetőleg a feldolgozás folyamatát a kognitív nyelvészetben a prototípus fogalmán alapuló elmélettel modellálják: eszerint az emberek a megismerési folyamatok eredményeképpen olyan kategóriákat hoznak létre, amelyet a legtipikusabb tárgy vagy annak tulajdonságai reprezentálnak. Ezek a kategóriák — szemben a klasszikus kategóriarendszerek, illetőleg az ezen alapuló tudományos kategorizáció felfogásával — a kognitív nyelvészet vizsgálatai szerint nem különülnek el élesen egymástól, valójában a köztük lévő határok gyakran elmosódtak. A kategóriához, fogalomhoz tartozást pedig az adott tárgy tulajdonságainak a kategória prototípusához való hasonlósága határozza meg. Ezzel az elmélettel jól magyarázható, hogy a névhasználók által hegyként megnevezett kiemelkedések a valóságban igen változatos térszíni formák lehetnek. Vizsgálódásaim eredményeképpen arra jutottam, hogy a földrajztudomány által meghatározott objektumok körén túl ('a Föld felszínén a dombnál magasabb, terjedelmesebb és rendszerint meredekebb, kőzetekből felépülő magányos kiemelkedés') a hegynek tartott kiemelkedések tulajdonnévi értékű elnevezéseire is ki kell terjeszteni

a hegynév terminust, az összetétel *hegy* előtagja tehát vizsgálataimban a legtágabb 'földfelszíni kiemelkedés' jelentésben szerepel.

A középkor magyar hegynévallományának az egybeállítása során a névterjedelem pontos körülhatárolása is nehézséget jelent. Minthogy ennek megoldásában a kérdést érintő néhány szakmunka nem igazán nyújt jól hasznosítható fogódzókat, magam próbáltam néhány módszertani elvet megfogalmazni ennek kapcsán. A mai névhasználati szokásokból kiindulva úgy tűnik, hogy a történeti névadatok terjedelmi határainak meghatározásakor nem elég csupán egyetlen szempontot érvényesíteni, hanem minden egyes névalak esetében komplex, sok szempontot és információt, valamint alapos filológiai feltáró munkát magában foglaló módszert alkalmazva célszerű eljárunk. A névhasználati szokások feltárása mellett szükséges a neveket a névrendszer elemeként, valamint az adataikat tartalmazó oklevél részeként is megvizsgálni, s tovább árnyalhatják az így kapott eredményeket a nevek későbbi adatai is. Könnyen megeshet azonban, hogy egy-egy esetben még így sem jutunk egyértelmű eredményre a névterjedelmet illetően, de a jelenség összetett voltát látva, úgy gondolom, hitelesebb képet adhatunk az egyes nevekről és a hegynévallomány egészéről is, ha a határozott állásfoglalás helyett ilyen esetekben inkább többféle lehetőséggel számolunk.

A nevek felépítésében részt vevő földrajzi köznevek — lokalizálhatóságuk és kronologizálhatóságuk révén — különösen jól hasznosíthatók a névtani kutatások mellett a nyelvjárás-történeti vizsgálatokban is. A szókincs e speciális rétegéből a hegyrajzi közneveket etimológiai, jelentésbeli, szóföldrajzi vonatkozásait figyelembe véve tekintettem át, névalkotó elemként való megterheltségükre is kitérve.

A hegynevek állományának rendszertani elemzését a HOFFMANN ISTVÁN által kidolgozott modellt felhasználva végeztem el. A szerkezeti elemzés során a nevek funkcionális-szemantikai és lexikális-morfológiai jellemzőit nem elkülönülten mutattam be, hanem a két szempontot egymás mellett alkalmazva igyekeztem megvilágítani a hegynévadás szemantikai és lexikális bázisát, hogy láthassuk, a különböző névadási motívumok nyelvileg milyen formában jelennek meg a hegynevekben. A keletkezéstörténeti vizsgálat során pedig a nevek változástörténetére is tekintettel voltam. A nevek ilyenfajta komplex vizsgálatának a magyar helynévtörténeti szakirodalomban immáron komoly hagyományai van-

nak. Az elemzési modellt azonban eddig általában egy adott terület teljes névanyagának vagy csak a terület településneveinek a rendszerszerű egységben való vizsgálatára alkalmazták. A hegynevek efféle átfogó elemzése jó alapot nyújt az egyes helynévfajták rendszertani jellemzőit feltáró összevető vizsgálatokra.

3. Az értekezés új tudományos eredményei

A feldolgozás elméleti-módszertani háttérének bemutatásához hasonlóan az elért eredményeket is a dolgozat felépítésének megfelelően ismertetem.

A hegynevek elméleti kérdései

A hegynevek nem a többi helynévfajtatól elkülönülten léteznek a névrendszerben, illetőleg a névhasználók nyelvtudatában. A hegynevek és más helynevek valójában igen szoros kapcsolatban vannak egymással, s ez a kapcsolat már a legrégebbi neveket vizsgálva is határozottan kitűnik. A hegynevek és a más helyfajtákat jelölő nyelvi elemek között nyelvi értelemben is megmutatkozó összefüggéseket áttekintve megállapítható, hogy a korai ómagyar korban legnagyobb számban a települések és a kiemelkedések kapcsolatát tükröző nevekre találunk példákat. Esetükben településnév > hegynév és hegynév > településnév irányú alakulásmóddal egyaránt szép számban jöttek létre nevek. Míg a hegynevekbe azonban jobbra csak szemantikailag nem áttetsző egyrészes településnevek épültek be (pl. *Báré* > *Báré-bérc*, *Kocsola* > *Kocsola mála*), addig a helységnevekben igen gyakran szerepelnek szemantikailag áttetsző és kétrészes hegynevek is (amint ezt a *Farkashalom*, *Szarvashalom*, *Meleghegy* településnevek mutatják). A különböző természeti nevek és a hegynevek kapcsolatáról azt állapíthatjuk meg, hogy a természeti név > hegynév alakulás esetében nincs megkötés a beépülő helynévvel szemben sem szemantikai, sem szerkezeti vonatkozásban (*Holboka* víznév > *Holboka* hegynév, *Bodzás erdeje* erdőnév > *Bodzáserdeje* hegynév, *Ökör-mező* mezőnév > *Ökörmező* hegynév). A hegynevek megjelenése a másodlagosan keletkezett névformákban azonban már erősebb korlátokat mutat: a hegynevek szereplése például az erdő- és víznevekben alig jellemző, a térszínformanevekben viszont gyakran előfordulnak, ám ezek a formák gyakorta épp az előtagként a helynévbe belépő hegy valamely részét jelö-

lik meg (amint ez például a *Feket* hegynév > *Feket feje*, *Feket kapuja* esetében feltételezhető).

A hegynevek és más helynévfajták kölcsönhatásában a helyneveknek más helynevekbe való beépülése két fő típusban realizálódhat: a pusztai helynévi metonímia mellett földrajzi köznévvvel kapcsolódva jönnek létre új nevek. A harmadik lehetőség, a képzés nem jellemző e névfajta kapcsolódási lehetőségeire. Ez utóbbi talán azzal magyarázható, hogy a képzés mint helynévalkotási mód alapvetően nem alkalmas arra, hogy vele a névfajta átjárását realizálni lehessen, a képzők inkább egy-egy konkrét helynévfajta keretein belül maradván játszanak aktív szerepet a helynevek keletkezésében és változásában egyaránt.

Hegyrajzi köznevek

Dolgozatom második nagy egységében, amint már utaltam rá, a régiségben névalkotó szerepben feltűnő hegyrajzi közneveket mutattam be. Valamennyi hegyrajzi köznevünk közül a leginkább tanulságosnak a *bérc* szó vizsgálata bizonyult: ez a leggazdagabban adatolható kiemelkedést jelentő földrajzi köznévi korai ómagyar korban, történetéről mégis meglehetősen kevés és sok részletében ellentmondó ismeretünk van. A szakirodalom szerint a *bérc* szó valamelyik déli szláv (leginkább a szerbhorvát) nyelvből kerülhetett át a magyarba, vizsgálataim szerint azonban ezt a lexéma szóföldrajzi megoszlása kevésbé támogatja, sőt a nyelvterület déli részein adatolható hegynevek földrajzi köznévi részeinek vizsgálati eredményei ezt inkább cáfolni látszanak. S minthogy a szó különböző szláv nyelvi megfelelői szinte teljesen azonosak, a hangtani szempontú közelítés ugyancsak nem vihet közelebb az átadó nyelv meghatározásához. Azt gondolom tehát, hogy ebben a kérdésben talán célszerűbbnek tűnik tartózkodni az egyértelmű állásfoglalástól. A régiségben gyakrabban előforduló hegyrajzi köznevek (pl. *hegy*, *halom*, *mál* stb.) nyelvtörténeti elemzéséhez ugyancsak újabb részletekkel sikerült hozzájárulnom.

Névrendszertani vizsgálat

A hegynevek névrendszertani vizsgálata során a funkcionális-szemantikai és a lexikális-morfológiai szempontot egymás mellett alkalmazva igyekeztem megvilágítani a hegynévadás szemantikai és lexikális bázisát, hogy láthassuk, a különböző névadási motívumok nyelvileg milyen formában jelennek meg a hegynevekben. A hegynevekben — ugyanúgy, mint a legtöbb más helynévfajta elemeiben is — meglehetősen gyakran

jelentkező motívum a hely fajtájára való utalás, vagyis annak a helyfajtnak a megjelölése, amelybe a név által jelölt objektum tartozik. A hegyek megjelölésében találkozhatunk pusztán földrajzi köznévi névformákkal, például *Bérc, Domb, Halom, Mál, Tető*, ám ezek aránya a névrendszeren belül meglehetősen csekély. A hegyrajzi köznevek leggyakrabban kétrészes nevek alaprészeként, sajátosságot kifejező bővítményrészhez kapcsolódva használatosak, pl. *Agyagos-bérc, Kerek-domb, Bükk-fő, Homorú-tető, Nagy-gyűr*. E struktúra előtagjában a leggyakoribb lexikális elem az egyrészes helynév (*Akna hegye, Apoc halma, Dorog-hegy*), de ugyancsak meglehetősen sokszor szerepel a hegynév alkotóelemeként személynév is (*Gyula halma, Pete bérce, Szólát hegye, Balog Péter halma*). A fajtajelölő névrész ritkábban megnevező funkciójú helynévi előtaghoz is kapcsolódhat: a *Viszoka hegye, Lendece mála, Szlovik köve* nevekben jövevénynevekhez, a *Nagy-dél verője, Vértes hegye* nevekben pedig belső keletkezésű hegynevekhez járult hegyrajzi köznév. Az átvett nevek gyakran szerkezetileg változatlan formában használatosak a magyar beszélők körében, mint például a szláv eredetű *Papaj* (< ósszl. *popelъ 'hamu'), *Dobóc* (< ósszl. *dobъ* 'tölgy[es]'), *Pizun* (< szl. *pъšeno* 'köles'), *Holica* (< szlk. *holý* 'tar, kopasz'). A hegynevek körében a régiségben kevésbé jellemző a megnevező funkcióban álló utótag, de erre láthatunk példát többek között a *Kis-Galya, Nagy-Galya, Szár-Somlyó* névformákban.

A történeti vizsgálat eredményeit összegezve megállapíthatjuk, hogy csaknem valamennyi kétrészes név szintagmatikus szerkesztéssel alakult. Legjellemzőbbek a minőségjelzős szerkezetek (*Iker-hegy, Csókás-kő*), nagy számban találunk továbbá birtokos jelzős összetétellel alakult névformákat is (*Mátyás hegye, Dolna bérce*), ezekhez képest a több kiemelkedést közösen megjelölő mennyiségjelzős szerkezetek (*Három-hegy*) száma elenyésző. Morfematikus szerkesztéssel, képzéssel, a korabeli hegynévállomány meglehetősen kis hányada jött létre (*Somogy, Szilad*). A szerkezeti változás (kiegészülés, ellipszis, rövidülés, bővülés) az adatok alapján szintén kevésbé meghatározó az új hegynevek létrehozásában. A kiegészülés, melynek során új névrésszel bővül az addig egy- (vagy két)részes név, nagyjából a szláv jövevényneveket érintette, melyek a magyar névrendszerbe bekerülve másodlagosan magyar fajtajelölő földrajzi köznevet vettek fel, hogy ezáltal pontosabban betölthessék azonosító funkciójukat (*Viszoka* > *Viszoka hegye, Brizó bérce*). Ritkábban azon-

ban magyar eredetű hegynév is részt vett a folyamatban (*Dió-mál* > *Dió-mál hegye*). Az esetek többségében azonban ezt a névszerkezeti alakulást nem könnyű vagy éppen lehetetlen elkülöníteni a fordított irányban ható elliptikus változástól, melyben egy névrésszel csökken a névtest terjedelme, az új és a régi formát ugyanis általában hosszabb ideig párhuzamosan használják egymás mellett. A név funkcionális felépítését változtatlanul hagyó, csupán az alaki szerkezetet módosító bővülés és rövidülés szerepe elenyésző az új hegynevek alkotásában.

A jelentésbeli névalkotás során a névadók a nyelv meglévő belső elemkészletét használják fel helynévként úgy, hogy a név alakja, szerkezete nem változik, miközben új (helynévi) jelentése alakul ki. A térbeli érintkezésen alapuló metonímia útján a vizsgált időszakban legnagyobb számban településnevekből jöttek létre hegynevek. A történeti adatok kapcsán azonban nehézséget jelent annak a meghatározása, hogy mikortól számolhatunk az új jelentés kialakulásával. A pusztai földrajzi köznévi alakú adatok (*Bérc, Halom, Mál*) esetében további lényeges probléma is jelentkezik: gyakran nem lehet eldönteni, ténylegesen tulajdonnévi értékkel rendelkeznek-e ezek a nyelvi elemek, azaz végbement-e valóban a jelentéshasadás. A kérdés megválaszolásához a névrendszertani és a névszociológiai szempontok mellett érdemesnek tűnt a hasadásos helyneveket a kognitív nyelvészet irányából is körbejárni. A pusztai földrajzi köznévi helynevek — amint a megítélésük bizonytalansága is mutatja — nyilvánvalóan a helynévi kategória periferikus elemei, amelyek mintegy a tulajdonnevek (elnevezések) és a köznevek közötti átmeneti kategória elemeiként értelmezhetők. Ezért igyekeztem számba venni azokat a tényezőket, tulajdonságokat, amelyek a földrajzi köznévi alakú formák tulajdonnévi megítélésében szerepet játszhatnak. Feltűnő például, hogy inkább a természeti nevek körében jellemző ez a névalkotási mód, körükben is jobbra az egyedi vagy a feltűnő jegyekkel rendelkező helyeket megnevező földrajzi köznév válhat tulajdonnévvé. A szó jelentése is meghatározó: a speciálisabb fogalmi tartalmú helyjelölő szavak körében jellemzőbb, hogy hasadás útján helynévvé válnak. A történeti adatok esetében azonban a korabeli névhasználatra vonatkozó ismeretek híján jobbra csak az adatok szövegbefoglalási módja lehet a segítségünkre. Megítélésükhöz elengedhetetlen továbbá az adott oklevél egészének az alapos áttekintése is. Vizsgálataim alapján valószínűnek tartom, hogy a

számos *bérc* adat mögött az oklevél fogalmazójának nyelvi befolyását kell gyanítanunk: a szó a korai ómagyar kor időszakában „oklevélszó”-ként funkcionálhatott, azaz használata mögött valamiféle normatörekvés nyilvánulhat meg.

A helynevek tipológiai elemzésének a névfajtákra vonatkozó jellemzők feltárása mellett népességtörténeti hozadéka is lehet. Ennek szemléltetésére az Árpád-kori hegynévállományban fellelhető nyelvi-kronológiai rétegeket mutattam be. A vizsgálat során a területiség szempontját is érvényesítettem: két egymáshoz közel eső hegyvonulat neveit hasonlítottam össze nyelvi szempontból: a vizsgálatba egyrészt a mai Északi-középhegység nagy részének, azaz a Börzsöny, a Cserhát, a Mátra, a Bükk és a Cserhát kiemelkedéseinek a neveit, másrészt a Selmeci-hegység, a Jávoros és a Szlovák-érchegység vonulatának a neveit vontam be. Lényeges különbség mutatkozik a két területen a régiségben a névhasználók tekintetében: az északi vonulat vidékén ugyanis jóval nagyobb számú szláv lakossággal kell számolnunk. A magyar és a szláv nép névalkotási, névváltoztatási szokásaiban jelentős eltéréssel számolhatunk: míg ugyanis a magyar névadóktól származó nevek jelentős része szintagmatikus szerkesztéssel, összetételekből jött létre mindkét területen, addig a szláv nevek között csupán elenyésző számban találkozunk hasonló alakulásmóddal. A vizsgálat során névrendszertani jellegű területi különbségek is megmutakoztak. A két hegyvonulat magyar névadással létrejött neveinek állományán belül az egy- és kétrészes névalakulatok arányában tapasztaltunk eltérést: az északi vonulat nevei között ugyanis valamivel több az egyrészes, mint a déli vonulat hegynevei között. S ez talán a szláv névmodell hatásával is magyarázható, az északi területen ugyanis — amint azt a nagy számú szláv eredetű név is mutatja — nagyobb az egyrészes hegyneveket használó szláv népesség aránya, s névadási, névhasználati szokásaik a magyar névhasználókra is hatással lehettek.

4. Az értekezés tárgyából megjelent publikációk

Lektorált tanulmányok:

1. Hegynevek az Árpád-kori Gömör vármegyéből. *Magyar Nyelvjárások* 40 (2002): 47–59.
2. RESZEGI KATALIN–GYÖRFFY ERZSÉBET, Árpád-kori hegy- és víznevek funkcionális-szemantikai szempontú összehasonlító vizsgálata. *Magyar Nyelvjárások* 41 (2003): 195–204.
3. *Bérc, hegy és halom* a régi helyneveinkben. In: *Helynévtörténeti tanulmányok 1*. Szerk. HOFFMANN ISTVÁN–TÓTH VALÉRIA. Kiadja a Debreceni Egyetem Magyar Nyelvtudományi Tanszéke. Debrecen, 2004. 145–165.
4. Két hegyvonulat Árpád-kori névállományának összevető vizsgálata. In: *Helynévtörténeti tanulmányok 2*. Szerk. HOFFMANN ISTVÁN–TÓTH VALÉRIA. Kiadja a Debreceni Egyetem Magyar Nyelvtudományi Tanszéke. Debrecen, 2006. 159–180.
5. A hegynevek és más helynévfajták kapcsolata. In: *Nyelvi identitás és a nyelv dimenziói*. Szerk. HOFFMANN ISTVÁN–JUHÁSZ DEZSŐ. Kiadja a Nemzetközi Magyarisztudományi Társaság. Debrecen–Budapest, 2007. 37–43.
6. A régi hegynevek névterjedelmének kérdéséről. In: *Helynévtörténeti tanulmányok 3*. Szerk. HOFFMANN ISTVÁN–TÓTH VALÉRIA. Kiadja a Debreceni Egyetem Magyar Nyelvtudományi Tanszéke. Debrecen, 2008. 135–144.
7. A hegynév terminus definiálása. In: *A VI. Magyar Névtudományi Konferencia előadásai*. Szerk. BÖLCSKEI ANDREA–N. CSÁSZI ILDIKÓ. Kiadja a Károli Gáspár Református Egyetem Magyar Nyelvtudományi Tanszéke. Budapest, 2008. 240–7.
8. A jelentéshasadás mint helynévalkotási mód. In: *Helynévtörténeti tanulmányok 4*. Szerk. HOFFMANN ISTVÁN–TÓTH VALÉRIA. Kiadja a Debreceni Egyetem Magyar Nyelvtudományi Tanszéke. Debrecen, 2009. 35–45.